

עין משפט
גז מוצה

גב א ב מ"י פ"ו מהל'
נדרים הלכה יג ט'
קמ"ג לוח רמב'
גב א מ"י ט"ז הל' יג:
גד ד מ"י ט"ז הלכה ט'
קמ"ג ט"ז ט"ז ש"ך י"ד
ס"ת רכ"ג ט"ז ט"ז:

תוספות

כפ"ל ס"ק [קמ"ג] א'
ק"ל דין א' ד' א'
אוסר דבר של נדרשו
למטען נמליהם אלו:
אמאי נכנסו אלו א'
אמאי דאדם אוסר ב'
אמאי נכנסו דרב ושמואל
כבר י"ש נכסו אלו א'
שמו נכסו אדם. וקשה
והנהו כ"פ שחופ"ן. מותר
אלו היה מצי למפקד
מלך כרימא לנלוט קום
שמה נכסו חמ ירבע
אלמא נכסו אלו אוסר
או מחא' לנלוט וק' לו.
גבי קירוסא מה או נמי
במנה מותר מילי נמי
ליה טפי לאחזיקי מתמטיק
לקמח דמיו טפי לנכס'
אלו דקמ"ג: ב' אבא
לפ"י רבנאם אדם אוסר
והנהו כ"פ שחופ"ן. מותר
ללא נאכר אלו נמליה
כרשות: אמאי כ"פ לנכס'
ד"ו יוחנן ורש"י ק"ש
ב' נכסיו ר' ישאלו נכסיו
אלו. ולא פליגי: מאי שנה
דחלו מן הטעות פרי
והנהו כ"פ שחופ"ן. מותר
ללא נאכר אלו נמליה
כרשות: אמאי כ"פ לנכס'
ד"ו יוחנן ורש"י ק"ש
ב' נכסיו ר' ישאלו נכסיו
אלו. ולא פליגי: מאי שנה
דחלו מן הטעות פרי

מב: ר"ן

דידיה הוה וכמו שפירשן דלקמח' נכ"ד אלא משום דתנא רישא
ירשנו לומר שדתי כשאר הירשתי אפי' ליהנות מן קופא
נמי לא ירשנו לומר שאינו מותר ליהנו' מירושתו. ומ"מ שמעי' מהא דיכול
אדם לאסור פירותיו על חבירו לאחר שאלו מרשותו ולא הוה כאוסר נכס'
חבירו על חבירו: ומהדרין שאני הכא

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

רש"י

אם מת לא יירשנו שאני הכא דקא א"ל בחייו
ובמותו מכל מקום קשיא אלא נכנסים אלו
כ"ע לא פליגי כי פליגי בנכס רב ושמואל
סברי דאם אלו ל"ש נכסיו אדם אוסר
ור' יוחנן ור"ל סברי נכסים (ב) אדם אוסר
נכסיו אין אדם אוסר ומוי איכא למ"ד ל"ש
נכסים אלו ול"ש נכסיו והא תנן ה'האומר
לחבירו קונם לתוך ביתך שאני נכנס שדך
שאני לוקח מת או שמכרו לאחר מותר
לבית זה שאני נכנס שדה זו שאני לוקח
מת או שמכרו לאחר אסור אלא "כי אמרי
ר' יוחנן ורש"י לקיש נכסיו ורב ושמואל
יבכנסים אלו ולא פליגי: ובשביעית אין יורד
לתוך שדהו כו': מואי שנה דאוכל מן הגזנות
דפירי דהפקירא אינון ארעא נמו אפקרה
אמר עולא בעומדין אילנות על הגבולים
ט"ו שמעון בן אליקים אמר יגזירה שמוא
ישהא בעמידה: **מתני'** והמודר הנאה
מחבירו לא ישאלנו ולא ישאל ממנו לא ילונו
ולא יהיה ממנו ולא ימכור לו ולא יקח ממנו:
גמ'

מסורת הש"ס

(א) לקח מו' (ב) ועל
לג' (ג) ושיך לעיל
(ד) וק' מו' (ה) וק' מו' (ו)
(ז) כ"פ: ממנה קומ'
(ח) ז"ל וק' (ט) ש"ך ק"פ
שח"ן:

הגרות הב"ח

(א) נמי ור"י ורש"י לק'ש
סברי נכסים אלו אדם:
(ב) רש"י ד"ה שאני
הכא דרפשי ד"ה שאני
נמיו: (ג) ר"ה כ'
פליגי וכו' אמרין אדם:
(ד) ד"ה קום וכו' דהו'
מתעב דומיא דבכסים
אלו וכו' רב ושמואל
וכי הדין לחייב מיה
ועומדין אילנות על הגבולים
והפירות נוטין לתוך
שטח וכו' לנזק אילנה
אפקריה ועכ"ל:

פירוש הרא"ש

אמאי נמי רבנא
אפקריה: לנזק חנו
השדה כדי ללקט פירות:
במקור ע"ה הבבלי. ואפי'
לנזק לנכס נתון השדה
ואפסר לכל אדם אין לו
רשות לנכס כיון שישל
ליקח הפירות או שחא
אפי' דלארעא אחרני'
מותר למכור אסור אבל
ליקח פירות העומדין נתון
השדה יכול לער: נזירה
שטא ישהא בעמידה.
ויהי מוכר לנזק לקומת
פירות הלך לא יכנס לתוך
השדה כלל ללקט פירות:
מתני' אמאי ישהא בעמידה.
מפרש בגמ' וכן לא יראה
מתני': אמאי ישהא בעמידה
יקח ממנו: כוונתו לנזק
לדאבא הנאה למרדכי
זה כוונתו אלא למכור
לו ביתור וליקח ממנו
במחמת מותר: א"כ קונם
שאני חרש בה אע"פ
אוחה שניקש שישאלנה
לו אפרה עליו: אמ'
היה רבוי ליהוי הוא
אסור וכו' אדם שחופ"ן:
כי לפי גבולותיו כיון
לכור אש הוא אלו אדם
שואב בעמל רגל לתרום
שדה הוא אסור וכל
אדם מותרין לתרום שדה
באחת השדה ואם אין
דבר לתרום הוא (ומתן)
וכל אדם אסורים לתרום
בה שדה:

משום שיכול להושיע ידו וליקח מנחוק אבל אין עומדין על הגבולין
אזני יורד לתוך שדהו דאסור לו לירד לשם: גזירה שמה שמה
בעמידה. דלאחר שאלו עומד לו לשם וקומתהי מנכסים דמדיר ואסור
דהאי דאפקריה חתמנא כל זמן שהוא אוכל או יכול לעמוד לשם דהפקר
הוא אבל שלא לנזק אילנה לא אפקריה: **מתני'** המודר
הנאה מחבירו לא ישאל לו. שאלה בכלים. הלואה צמעות:
גמ'

ומהדרין אלו נכנסים אלו לא פליגי דודאי אדם אוסר כי פליגי נכסיו אלו
דשטיט לכו דכל היכא דאמר נכסו אפילו כי אמר אלו אין דעו אלו נכסיו ואפי' אדם אוסר כי משום דנכסיו נמי לעולם משמע ואלו שהן
עכשיו נכסיו קאמר אי משום דכיון דחיילא עלייהו איסורא מו לא פקע ור' יוחנן ור"ל סברי דדוקא נכסיו אלו אדם אוסר אבל נכסיו אין אדם
אוסר. והשתא אחרי מתני' שפיר לר' יוחנן ור"ל כדאיתא לרב ושמואל דר' יוחנן ור"ל נכסיו אלו מוקמי לה ורישא רבותא קמ"ל דלע"פ
שהגיע שביעית אינו יורד ואינו אוכל דאדם אוסר דבר שרשותו לכשאלו מרשותו וסיפא רבותא קמ"ל דאם שביעית נדר אין יורד לתוך שדהו
וכי קאמר ר' יוחנן ור"ל נכסו עליו וכו' לאו דמוקמי לה למתני' נכסיו אלא לרב ושמואל קמהדרי וה"ק להו אי נכסיו איירי תנא לא
הוה תני הכי אלא הכי הוה דינא דלפני שביעית אין יורד ואוכל ושהגיע שביעית אוכל ואי הכי לא אשמעינן מירי אלא דהאי ומתני' כחומר נכסיו
אלו ומש"ה נדרא חיל אפילו לאחר שהגיע שביעית. ומקמינן דל"ל ללימוד רב ושמואל דלפי' כי אמר נכסו ליתסור נכסיו אפילו לאחר שאלו
מקומה דהא אפילו גבי נודר תנן דכי קאמר ליתקן לא עבד שמה אלא כל עוד שיהא שם אצל לא לאחר שמכרו וי"ש גבי מדר לא משמע
כי אמר נכסו אלא בעוד שיהו נרשותו. ומהדרין אלא כי אמר ר' יוחנן ור"ל נכסיו ורב ושמואל נכסיו אלו ולא פליגי כלומר דרב ושמואל
מוקמי לה למתני' כחומר נכסו אלו דכיון דאמר אלו אע"ג דאמר נכסו הכי כאלו אמר נכסיו אלו ואסור אפי' לאחר שהגיע שביעית ורישא
רבותא קמ"ל ור' יוחנן ור"ל נמי הכי מוקמי למתני' וה"ק לא תיסק אדעתין דמתני' דקתני דאפילו הגיע שביעית אינו יורד ואינו אוכל
נמקומה אפילו נכסיו וטעמא משום דכיון דנמתי כהו איסורא מו לא פקע דיתא אלא כל היכא דלא אמר אלא נכסו לא מתקרי אלא כי אימתהו
נרשותיה אבל הגיע שביעית אוכל מן הגזנות דפקע להו איסורייהו הלכך דהאי מתני' לא מיתוקמא אלא נמקומה אלו. ואע"ג דהאי דינא מתי
למימתי' מתתני' דהאומר לחבירו קונם ליתקן שאני נכנס וכו' א"ר יוחנן אמתני' לפרשה ולגזירה דלא נעטי בה משום דסתם מודר הנאה מחבירו
נכסיו משמע דנתן לקמן [גמ']. המודר הנאה מחבירו וכו' נותן לאחר לשם מתנה והלה מותר בה ואי כחומר נכסיו אלו אין הלה מותר בה. כג"ל פירושא
דהאי שמתעב. ולא ידענא אמאי נקט הש"ס בתסקא ר' יוחנן ור"ל מקמי רב ושמואל דה"ל למיקט רב ושמואל ברישא דקמסדר להו למימתינהו
מיתקמא מקמי ר' יוחנן ור"ל וגראה בעיני משום דכל שקלא וטריא דסוגיין נקטינן דר' יוחנן ור"ל קיימי אמילתייהו דרב ושמואל לפלוגי עליה
מש"ה כי הדרי למימר דלא פליגי מקדמינן לדר' יוחנן ור"ל מקמי רב ושמואל לומר דלאו אמילתייהו קיימי כלל. ואית דגרסי הכא ורב
ושמואל נכנסים אלו מהיה אפילו להך גירסא ה"ה נכסיו אלו דאדם אוסר שהולכין אחר לשון אחרון דאמר אלו והכי איתא בירושלמי
[פ"ה ה"ג] ביתך זה משום מה אחת מופסו משום ביתך או משום זה ומתקמא משום זה: ארעא נמי רחמנא אפקריה. כלומר ללקוט הפירות
ולמה לא ירד לתוכה ללקוט פירותיה: אמר עולא בעומדין אילנות על הגבולין. אין הכי נמי ללקוט אילנות שצמחצע השדה מותר
לירד לתוכה אבל ללקוט אילנות שעומדין על הגבולין לא דרמנא לא אפקרה לארעא אלא ללקוט פירותיהו הלכך כיון שאילנות הללו
יכול ללקט אותם לא ירד: ר"ש בן אליקים אומר גזירה שמה שמה אפ"י ללקט אילנות שצמחצע השדה לא ירד
לתוכה דנאי דמדינא שרי דארעא רחמנא אפקרה משום גזירה אסור. ואע"ג דהכא גזרינן שמה שמה אפ"י ללקוט אילנות שצמחצע הללו
לא גזר שמואל אלא שמה שמה שיהיה בישיבה אבל בעמידה לא גזר דל"ל ליתסור לנזקו אפי' עומד הסם היינו טעמא משום דכיון דדרך מבקר
ישכח ושחך מתכריז לעמוד אית ליה היכרא אלא ישהא בעמידה אבל הכא מצי היכרא אית ליה הא אין דרך ללקוט אלו הפירות אלא
בעמידה ואפי' למיגור שמה שמה: **מתני'** לא ישאלנו ולא ישאל ממנו. מותר למכור ממנו. אמר מותר דהא
מתני' מיניה. שאלה שייכא נמדי דהדר בעיניה כבהמה וכלים הלואה שייכא נמדי דלא הדר בעיניה כהלואה מעות:
גמ'